TORAH OHR • PARSHAS BEREISHIS • MAAMAR 4

להבין הטעם שנשתנה יצירת גוף האדם משאר כל...

Comprendre pourquoi la formation du corps de l'homme diffère...

◇

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE
likuteitorah.com/fr/torah-ohr/bereishis/4/

1 להבין הטעם שנשתנה יצירת גוף האדם משאר כל הנבראים כמו הצומח והחי שכולם נברא גופם ע"י מאמר ה'

Pour comprendre la raison pour laquelle la formation du corps de l'homme diffère de celle de toutes les autres créatures, comme les végétaux et les animaux, dont les corps furent tous créés par la parole de D.ieu,

כמ"ש ביום ג' תדשא הארץ דשא עשב מזריע כו' עץ עושה פרי כו' ויהי כן וכן ביום חמישי ישרצו המים שרץ נפש חיה כו'.

comme il est écrit au troisième jour : « Que la terre fasse pousser de la végétation, des herbes produisant des semences…, des arbres fruitiers portant des fruits…, et il en fut ainsi » ; et de même, au cinquième jour : « Que les eaux foisonnent d'essaims de créatures vivantes… »

2 וכן בכולם הרי שהארץ הוציאה את העשבים ואת האילנות כאו"א [כל אחד ואחד] כמו שהוא אח"כ עם הנפש הצומחת שבו

Et il en fut de même pour tous : la terre fit sortir les herbes et les arbres, chacun tel qu'il serait par la suite, avec l'âme végétative qui l'habite.

וכן גם הבע"ח [הבעלי חיים] הוציאה הארץ ג"כ כמו שהן חיים את הדוב ואת הארי כו' וגם המים שרצו כן שרץ נפש חיה הם הם הדגים ג"כ כמו שהן

De même, la terre fit aussi sortir les animaux tels qu'ils sont, vivants — l'ours, le lion, etc. ; et les eaux, elles aussi, foisonnèrent ainsi d'« essaims d'êtres vivants », qui sont les poissons, eux aussi tels qu'ils sont,

דהיינו הגוף עם הנפש החיונית שבתוכו יחד ע"י מאמר ה' שאמר תוצא הארץ כו' ישרצו המים כו'

c'est-à-dire le corps et l'âme vitale qu'il renferme, tous deux ensemble, par la parole de D.ieu, qui dit : « Que la terre fasse sortir… », « Que les eaux grouillent… ».

והוא צוה ונבראו כמו שהן עתה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בקומתן נבראו. משא"כ בבריאת האדם שנעשה גופו תחלה בפ"ע [בפני עצמו] עפר בלי שום נפש חיונית בתוכו.

« Il a ordonné, et ils furent créés », tels qu'ils sont à présent, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Ils furent créés dans leur pleine stature. » Il n'en est pas ainsi pour la création de l'homme : son corps fut d'abord formé séparément, de poussière, sans aucune âme vitale en lui.

3 וכמ"ש וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שעה ראשונה צבר עפרו כו'

Comme il est écrit : « Havaya Elokim forma l'homme de la poussière tirée du sol » ; et comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « À la première heure, sa poussière fut rassemblée… »

ומתחלה היה גולם כמ"ש גלמי ראו עיניך עד שאח"כ ויפח באפיו נשמת חיים הרי שלא יצא גופו מן הארץ על דרך שהוא עתה בהיות בו נפש החיונית והמדברת אלא שלקח עפר ועשה ממנו גוף.

Au départ, il était un golem [une masse informe], comme il est écrit : « Tes yeux ont vu ma masse informe », jusqu'à ce qu'ensuite « Il insuffla dans ses narines le souffle de vie ». Ainsi, son corps ne sortit pas de la terre comme il est maintenant, avec l'âme vitale et parlante en lui ; Il prit plutôt de la poussière et en fit un corps.

4 ואח"כ נפח נשמה באפו כו'. וזהו בחי' שפלות לגבי האדם שהרי הגוף שלו נמוך במדרגה יותר מגופות הבע"ח [הבעלי חיים] שנתהווה בבחינת דומם עד שאח"כ ויפח באפיו כו'. עם היותו מובחר בנבראים

Puis Il insuffla une âme dans ses narines, etc. Cela constitue un aspect d'abaissement pour l'homme, car son corps est d'un niveau inférieur à celui des corps des animaux, puisqu'il fut créé au niveau de l'inanimé, jusqu'à ce que, par la suite, « Il insuffla dans ses narines… » — bien qu'il soit le plus éminent des créatures.

וז"ש [וזהו שכתוב] אחור וקדם כו'. אך להבין זה על מה ולמה נהייתה כן.

Et c'est ce qui est écrit : « Derrière et devant… » Mais il faut comprendre pourquoi et pour quelle raison il en fut ainsi.

הענין הוא כי הנה ד' בחי' דצח"ם [דומם צומח חי מדבר] הם כנגד ד' אותיות דשם הוי"ה. הדומם הוא כמו עפר ואבנים ומתכות שאין לו גידול והצומח הם אילנות ועשבים כו'

L'explication est la suivante : les quatre niveaux — l'inanimé, le végétal, l'animal et le parlant — correspondent aux quatre lettres du Nom Havaya. L'inanimé comprend, par exemple, la poussière, les pierres et les métaux, qui ne croissent pas ; le végétal comprend les arbres, les herbes, etc. ;

ובע"ח [ובעלי חיים] יש להם כ"ז [כל זה] ונוסף ע"ז נפש החי' [החיה] הרוחני' [הרוחנית]. ובמדבר נוסף עוד על כולם נפש השכלית נפש המדברת כו'.

Les animaux possèdent tout cela, auquel s'ajoute l'âme animale spirituelle. Et chez l'être parlant s'ajoute encore, au-delà de tous les autres, l'âme intellectuelle, l'âme parlante, etc.

5 והנה דרך כלל הבע"ח [הבעלי חיים] הם כלולים מב' דברים הגוף שבו הוא בחי' צומח שהרי נולד קטן ונעשה גדול והנפש שבו היא נפש החי' [החיה] למינה.

Or, en général, les animaux sont constitués de deux éléments : leur corps, qui relève du niveau végétatif, puisqu'il naît petit et devient grand, et leur âme, qui est l'âme animale propre à leur espèce.

ומה ששניהם יצאו ביחד מן הארץ. דהיינו הגוף עם נפש החי' [החיה] שבו ע"י מאמר ה' כו'

Quant au fait que les deux soient sortis ensemble de la terre — c'est-à-dire le corps avec l'âme animale qui l'habite — par la parole de D.ieu, etc. :

היינו משום שבחי' צומח וחי עם היותם ב' מדריגות זו למעלה מזו אבל הם סמוכי' [סמוכים / סמוכין] זה לזה.

c'est parce que les niveaux du végétal et de l'animal, bien qu'ils soient deux degrés, l'un supérieur à l'autre, sont néanmoins contigus.

6 ולכן יכולים להתחבר יחד דהיינו שיהיה התהוותם בבת אחת כיון שבחי' צומח הוא סמוך לבחי' חי ואין ביניהם הפסק עוד מדרגה אחרת

C'est pourquoi ils peuvent être réunis, c'est-à-dire venir à l'existence simultanément, puisque le niveau végétal est adjacent au niveau animal, sans qu'aucun autre niveau ne s'interpose entre eux.

לכן נתהוו הבע"ח [הבעלי חיים] גופם ונפשם החיונית בבת אחת כנ"ל. משא"כ המדבר רחוק בדילוג הערך מהצומח ולכן לא הי' [היה] יכול לצאת עם הגוף כאחד:

C'est pourquoi les animaux vinrent à l'existence simultanément, avec leurs corps et leurs âmes vitales, comme dit plus haut. En revanche, l'être parlant [l'être humain] est éloigné du végétal par un saut de degré et ne pouvait donc pas apparaître en même temps que le corps.

7 ואמנם מה שגופו היה דומם דוקא הוא כי היות ידוע דהאדם הוא תכלית הבריאה

Cependant, si son corps était précisément inanimé, c'est parce qu'il est connu que l'homme est la finalité de la création ;

והיינו להיות הוא מעלה הנצוצות שנפלו בדצ"ח [בדומם צומח חי] ע"י שנטפלים לצרכיו לחם לאכול ובגד ללבוש והוא יש בו דעת לעבוד את ה' כו'.

c'est-à-dire qu'il lui revient d'élever les étincelles tombées dans les règnes minéral, végétal et animal, en subordonnant ceux-ci à ses besoins — du pain à manger et des vêtements à porter — tandis qu'il possède le Daat (connaissance) pour servir D.ieu, etc.

8 ועד"מ כשצריכים להגביה איזה דבר מן הארץ ע"י כלי ההגבהה הנקרא ליווע"ר צריכים לאחוז בחלקים התחתונים שבו דוקא

À titre d'analogie : lorsqu'on doit soulever quelque chose du sol au moyen d'un appareil de levage appelé «levar» [cric], il faut le saisir précisément par ses parties les plus basses,

כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגביה הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו גם העליונים הימנו.

comme lorsqu'on soulève les murs d'une maison : il faut commencer par soulever précisément la poutre la plus basse, et celles qui se trouvent au-dessus seront alors soulevées elles aussi automatiquement.

משא"כ אם היה מתחיל מאמצע הכותל לא היה מגביה התחתונים. כמו"כ [כמו כן] נשמת האדם נתלבשה בגוף שמבחי' דומם היותר תחתון מכולם ויעלה אותו וממילא יתעלי' גם הצומח שהוא למעלה מדומם כו'

En revanche, si l'on commençait au milieu du mur, on ne soulèverait pas les parties inférieures. De même, l'âme de l'homme a été revêtue d'un corps relevant du niveau minéral, le plus bas de tous, et elle l'élèvera ; automatiquement, le végétal, qui est au-dessus du minéral, sera lui aussi élevé, etc.

וע"ש [ועל שם] זה נק' מדבר מלשון ידבר עמים כלומר שהוא המנהיג את כולם בהיותו מעלה אותם ע"י עבודתו כו'.

C'est pourquoi on l'appelle «medaber» [parlant], d'après l'expression «Il mène les peuples» (yadber) : c'est-à-dire qu'il les dirige tous, puisqu'il les élève par son service, etc.

9 והנה נשמת האדם דוקא יען היותו בחי' מדבר הגבוה שבכולם יתלבש בדומם דוקא ולא בצומח

Or, l'âme de l'homme, précisément parce qu'elle est du niveau de l'être parlant, le plus élevé de tous, se revêt précisément dans le niveau inanimé, et non dans le niveau végétal.

כי צומח רחוק מבחי' מדבר רק לבחינת החי הוא סמוך כנ"ל שהם בחי' ו' ובחי' ה' עלאה דשם הוי"ה הסמוכה לוי"ו

Car le niveau végétal est éloigné du niveau de l'être parlant ; il est proche uniquement du niveau de l'animal, comme cela a été dit plus haut, car ils correspondent au Vav et au Hé supérieur du Nom Havaya, dont le Hé supérieur est proche du Vav.

אבל בחינת מדבר הוא יו"ד וקש"י [וקוצו של יו"ד] שלמעלה מעלה מן הוי"ו אלא בבחינת ה' תתאה שהוא מקור בחינת דומם הוא מתלבש כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא.

Mais le niveau de l'être parlant correspond au Youd et à la pointe du Youd, qui sont très, très au-dessus du Vav ; il se revêt plutôt dans le niveau du Hé inférieur, qui est la source du niveau inanimé, car « leur commencement est enchâssé dans leur fin » précisément.

10 והענין דכתיב בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה ושמים וארץ הם רוחניות וגשמיות שהם דרך כלל דומם וצומח

Et voici l'explication : il est écrit : « Par la 'Hokhma (sagesse), Il a fondé la terre ; par la Tevouna (compréhension), Il a établi les cieux. » Les cieux et la terre désignent la spiritualité et la physicalité qui, de manière générale, correspondent à l'inerte et au végétal.

כי הדומם הוא הגשם היותר אחרון והצומח יש בו איזה רוחניו' [רוחניות] ולמעלה היינו זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] שהמדות נק' צומח שיש בהן קטנות וגדלות אבל האותיות הם בחי' דומם שאין בהם גידול כו'.

Car l'inerte constitue le dernier [degré de] la physicalité, tandis que le végétal comporte une certaine spiritualité. À un niveau supérieur, cela correspond à Zeir Anpin (les attributs émotionnels) et à Noukva (le féminin / Mal'hout) : les attributs émotionnels sont appelés « végétal », car ils présentent des états de petitesse et de grandeur ; mais les lettres sont le niveau de l'inerte, qui ne croît pas, etc.

11 והנה שמים עם היותם נעלים במדרגה הוא כוננם בתבונה שלמטה מהחכמה ובחכמה יסד ארץ שלמטה במדרגה משמים. ולכאורה נהפוך הוא.

Or, bien que les cieux soient d'un niveau élevé, Il les établit par la Tevunah, qui est inférieure à la 'Hokhma (sagesse) ; et par la 'Hokhma, Il fonda la terre, qui est d'un niveau inférieur aux cieux. À première vue, c'est l'inverse qui devrait être vrai !

אבל הענין מטעם הנ"ל כי היא הנותנת שבחי' המדות מקבלים מהבינה שמהתבוננות מתפעל והוא בחי' חי וצומח משא"כ החכמה היא למעלה מערך זה

Mais la raison en est celle indiquée plus haut ; c'est précisément ce qui l'explique : le niveau des attributs émotionnels reçoit de Bina (compréhension), car la contemplation suscite une émotion ; c'est là le niveau de l'animal et du végétal. La 'Hokhma, en revanche, est au-delà de cette catégorie.

אבל בה יסד ארץ משום דנתחב"ס [דנעוץ תחלתן בסופן] כו' ולכן הי' [היה] גוף האדם מתחלה דומם דוקא ולא כשאר בע"ח [בעלי חיים] שנתהווה גופם בבחי' צומח מתחלתם ולא הי' [היה] דומם

Pourtant, par elle, Il fonda la terre, car « leur commencement est enchâssé dans leur fin », etc. C'est pourquoi le corps de l'homme fut d'abord spécifiquement inanimé, contrairement à celui des autres animaux, dont les corps apparurent dès le commencement au niveau végétatif et ne furent pas inanimés.

משא"כ אדה"ר [אדם הראשון] דכתיב בי' [ביה] גלמי ראו עיניך בחי' גולם ודומם ואח"כ ויפח כו' לפי שנשמתו מבחי' ח"ע [חכמה עילאה] ובחכמה יסד ארץ.

Il n'en fut pas ainsi pour Adam, le premier homme, dont il est écrit : « Tes yeux ont vu ma masse informe » — le niveau de la masse informe et de l'inerte — puis : « Il insuffla… », car son âme provient du niveau de la 'Hokhma supérieure, et « par la 'Hokhma, Il fonda la terre ».

12 ובזה יובן מ"ש בבריאת האדם וייצר ה' אלקים בב' שמות כי להיות התחברות נפשו וגופו מדבר ודומם הרחוקים זמ"ז [זה מזה] בערך יותר מריחוק הגוף מהנפש שבשאר כל הבע"ח [הבעלי חיים] כנ"ל שצומח וחי סמוכים יחד

Nous comprendrons ainsi ce qui est écrit au sujet de la création de l'homme : « Havaya Elokim forma », avec deux Noms. En effet, il s'agit de l'union de son âme et de son corps — relevant respectivement du parlant et de l'inanimé — qui sont plus éloignés l'un de l'autre par leur rang que ne le sont le corps et l'âme chez tous les autres animaux ; comme il a été dit plus haut, le végétal et l'animal sont proches l'un de l'autre ;

משא"כ הדומם עם המדבר שרחוקים זמ"ז [זה מזה] מהקצה אל הקצה ולכן כדי שיתחברו יחד הוא ע"י ב' שמות:

tandis que l'inanimé et le parlant sont éloignés l'un de l'autre, d'un extrême à l'autre. Par conséquent, pour les unir, il faut l'action de deux Noms.

LikuteiTorah.com
LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY-NC 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Synagogues, écoles et projets à but non lucratif peuvent la copier, l'imprimer et la partager librement, et demander des dons pour couvrir les frais d'impression ; elle ne peut jamais être vendue. Citez Kehot Publication Society et likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/bereishis/4/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak